

आतङ्ककारी तथा विध्वंसात्मक कार्य (नियन्त्रण तथा सजाय) ऐन,

२०५८

लालमोहर प्रकाशन मिति

२०५८।१२।२८

२०५८ सालको ऐन नं. २३

आतङ्ककारी तथा विध्वंसात्मक कार्य नियन्त्रण तथा सजाय गर्ने व्यवस्था गर्न बनेको ऐन

प्रस्तावना : नेपाल अधिराज्यमा शान्ति र व्यवस्था कायम राख्न तथा सर्वसाधारण जनताको सुरक्षा गर्नको निमित्त आतङ्ककारी तथा विध्वंसात्मक कार्य नियन्त्रण गर्ने सम्बन्धमा कानूनी व्यवस्था गर्न वाञ्छनीय भएकोले,

श्री ५ महाराजाधिराज ज्ञानेन्द्र वीर विक्रम शाहदेवको शासनकालको पहिलो वर्षमा संसदले यो ऐन बनाएको छ ।

१. **संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ** : (१) यस ऐनको नाम “आतङ्ककारी तथा विध्वंसात्मक कार्य (नियन्त्रण तथा सजाय) ऐन, २०५८” रहेको छ ।

(२) यो ऐन तुरुन्त प्रारम्भ हुनेछ ।

(३) यो ऐन प्रारम्भ भएको मितिले दुई वर्षसम्म बहाल रहनेछ ।

२. **परिभाषा** : विषय वा प्रसङ्गले अर्को अर्थ नलागेमा यस ऐनमा,-

(क) “हातहतियार” भन्नाले राइफल, बन्दूक, तोप, पिस्तोल, रिभल्वर, मेशीनगन, रकेट, रकेट लञ्चर वा त्यस्तै अन्य कुनै प्रकारका साधन वा यन्त्र वा भाला, चक्कू, खुकुरी वा धार भएको वा नभएको शरीरलाई क्षति पुऱ्याउने अन्य जोखिमी हतियार सम्भन्नु पर्छ ।

(ख) “खरखजाना” भन्नाले धुमिका संकेत (फग सिग्नल), फ्यूज, बारुद, केप, गोला, छर्पा, पड्काउने वस्तु (डिटोनेटर) कार्तुश र यस्तै किसिमको अन्य खरखजाना सम्भन्नु पर्छ ।

(ग) “बम” भन्नाले कुनै पनि प्रकारको पदार्थ वा साधनद्वारा निर्मित आफैं वा अन्य कुनै साधनद्वारा विष्फोट हुने गरी बनाइएको सैनिक वा गैरसैनिक प्रयोगमा

आउने ग्रिनेड वा ल्याण्ड माइन्स वा अन्य कुनै प्रकारको विष्फोटक पदार्थयुक्त अस्त्र वा विष्फोटन हुने वा गराउने जुनसुकै प्रकारको पदार्थ सम्भन्नु पर्छ ।

- (घ) “विष्फोटक पदार्थ” भन्नाले पड्की क्षति पुऱ्याउने टी.एन.टी. एमाटोल, बारोटोल, पेन्टोलाइट, आर.डि.एक्स., टोरपेकस, प्लाष्टिक एक्सप्लोसिभ, डाइनामाईट, बारुद, नाइट्रो ग्लिसिरिन, जेलेग्नाईट, स्टेमाइट, सेल्साईट, गनकटन, ब्लास्टिङ्ग पाउडर, पारो (मर्करी) वा अरू धातुको फुल्युनेट र सोही सरह भए वा नभए तापनि विष्फोटनद्वारा असर गर्ने उद्देश्यले उत्पादन वा प्रयोग भएको अरू जुनसुकै पदार्थ सम्भन्नु पर्छ ।
- (ङ) “विषालु पदार्थ” भन्नाले कुनै पनि प्रकारको विष वा त्यस्तो विष मिसाइएको ठोस वा तरल पदार्थ सम्भन्नु पर्छ र सो शब्दले जुनसुकै प्रकारको विषालु धुँवा वा ग्याँसलाई समेत जनाउँछ ।
- (च) “सुरक्षाकर्मी” भन्नाले प्रहरी वा सशस्त्र प्रहरी वा शाही नेपाली सेना वा श्री ५ को सरकारले आतङ्कारी तथा विध्वंसात्मक कार्य रोकथाम तथा नियन्त्रणको काममा खटाएको व्यक्ति सम्भन्नु पर्छ ।
- (छ) “आतङ्कारी तथा विध्वंसात्मक कार्य” भन्नाले दफा ३ मा उल्लिखित आतङ्कारी तथा विध्वंसात्मक कार्य सम्भन्नु पर्छ ।
- (ज) “आतङ्कारी” भन्नाले दफा ३ बमोजिमको आतङ्कारी तथा विध्वंसात्मक कार्यमा संलग्न व्यक्ति वा समूह सम्भन्नु पर्छ ।
- (झ) “मतिथार” भन्नाले देहायको व्यक्ति सम्भन्नु पर्छ :-
- (१) आतङ्कारी तथा विध्वंसात्मक कार्यमा संलग्न कुनै व्यक्ति वा समूहसँगको सम्पर्कमा रही सहयोग पुऱ्याउने व्यक्ति,
  - (२) आतङ्कारी तथा विध्वंसात्मक कार्यमा संलग्न व्यक्ति वा समूहलाई कुनै सूचना दिने वा आतङ्कारी तथा विध्वंसात्मक कार्यमा संलग्न व्यक्ति वा समूहको सूचना प्रवाह गर्ने व्यक्ति,
  - (३) करकापमा परेको अवस्थामा बाहेक आतङ्कारी तथा विध्वंसात्मक कार्यमा संलग्न व्यक्ति वा समूहलाई प्रत्यक्ष वा अप्रत्यक्ष रूपमा जानी जानी आर्थिक, भौतिक वा आश्रय दिई सहयोग गर्ने व्यक्ति ।

- (ज) “सम्पत्ति” भन्नाले नेपाल अधिराज्यभित्र वा बाहिरको सरकारी वा सार्वजनिक वा निजी चल अचल सम्पत्ति सम्भन्नु पर्छ ।
- (ट) “सुराकी” भन्नाले आतङ्ककारी तथा विध्वंसात्मक कार्य तथा विष्फोटक पदार्थका सम्बन्धमा सुरक्षाकर्मी तथा श्री ५ को सरकारलाई सूचना दिने वा सूचना दिन मद्दत पुऱ्याउने व्यक्ति सम्भन्नु पर्छ ।
- (ठ) “सुरक्षा अधिकारी” भन्नाले प्रमुख जिल्ला अधिकारी वा श्री ५ को सरकारले नेपाल राजपत्रमा सूचना प्रकाशन गरी तोकेको श्री ५ को सरकारको राजपत्रांकित अधिकृत कर्मचारी सम्भन्नु पर्छ ।
- (ड) “आदेश” भन्नाले श्री ५ को सरकार वा सुरक्षा अधिकारीले जारी गरेको आदेश सम्भन्नु पर्छ ।

३. आतङ्ककारी तथा विध्वंसात्मक अपराध : (१) कसैले देहायको कुनै कार्य गरेमा आतङ्ककारी तथा विध्वंसात्मक अपराध गरेको मानिनेछ :-

(क) नेपाल अधिराज्यको सार्वभौमसत्ता, अखण्डता वा नेपाल अधिराज्य वा यसको कुनै भागको सुरक्षा वा शान्ति र व्यवस्था वा विदेशस्थित नेपाली कुटनीतिक नियोग वा सम्पत्तिको सुरक्षामा खलल वा आघात पार्ने उद्देशले कुनै प्रकारको हातहतियार, बम, विष्फोटक पदार्थ वा अन्य कुनै उपकरण वा वस्तु प्रयोग गरी कुनै स्थानको सम्पत्तिमा क्षति पुऱ्याउने वा तोडफोड गर्ने वा त्यस्तो योजना बनाउने वा त्यस्तो स्थानमा मानिसको जिउज्यान जाने, अङ्गभङ्ग हुने वा चोटपटक पुऱ्याई घाइते तुल्याउने कार्य वा आगो लगाउने वा दैनिक उपभोग्य वस्तुमा वा सार्वजनिक स्थानमा विषालु पदार्थ प्रयोग गरी मानिसको जिउज्यान जाने वा अङ्गभङ्ग हुने वा अन्य क्षति पुऱ्याउने वा माथि उल्लिखित कुनै कार्य गरी सर्वसाधारण जनता वा आवत जावत गर्ने वा भेला हुने व्यक्तिलाई आतङ्कित तुल्याउने कुनै कार्य, वा

(ख) खण्ड (क) बमोजिमको उद्देश्यको निमित्त सो खण्डमा उल्लिखित पदार्थ प्रयोग गरी वा प्रयोग गर्ने धम्की दिई वा त्यस्तो पदार्थ प्रयोग नगरी अन्य कुनै पदार्थ वा साधन प्रयोग गरी वा प्रयोग

गर्ने धम्की दिई कसैको जीउ ज्यान लिने, अङ्गभङ्ग गर्ने, घाइते तुल्याउने वा अन्य कुनै प्रकारको क्षति गर्ने धम्की दिई कुनै स्थान वा कुनै प्रकारको सवारी साधनमा कसैलाई जोरजुलुम गर्ने वा आतङ्कित गर्ने वा त्यस्तो स्थान र साधनबाट वा त्यस्तो साधनद्वारा यात्रा गरिरहेका कसैलाई त्यस्तो साधन सहित वा साधनरहित अपहरण गर्ने वा त्यस्तो कार्यद्वारा आतङ्कित तुल्याउने कार्य, वा

- (ग) खण्ड (क) वा (ख) बमोजिमको उद्देश्यले कुनै प्रकारको हातहतियार वा बम वा विष्फोटक पदार्थ वा विषालु पदार्थ उत्पादन गर्ने, वितरण गर्ने, संचय गर्ने, ओसार पसार वा निकासी पैठारी गर्ने, बिक्री गर्ने, लिएर हिड्ने वा जडान गर्ने वा जानी जानी त्यस्तो कार्यमा संघाउ पुऱ्याउने कार्य, वा
- (घ) खण्ड (क) वा (ख) बमोजिमको उद्देश्यको निमित्त मानिस भेला गराउने, प्रशिक्षण दिने जस्ता कार्य,
- (ङ) यस उपदफा बमोजिमको उद्देश्यको निमित्त जवर्जस्ती नगदी वा जिन्सी उठाउने, सम्पत्ति लुटपिट गर्ने कार्य ।

(२) कसैले आतङ्ककारी तथा विध्वंसात्मक कार्य गर्ने उद्योग वा षडयन्त्र गरेमा वा सो कार्य गर्न कसैलाई दुरुत्साहन दिएमा वा विवश गराएमा वा सो कार्य गर्न गराउनको लागि एकभन्दा बढी व्यक्ति जम्मा गरेमा वा त्यस्तो काम गर्न कुनै गिरोह वा समूह खडा गरेमा वा त्यस्तो काम गर्न गराउन खटन पटन गरेमा वा त्यस्तो काममा पारिश्रमिक लिई वा नलिई भाग लिएमा वा त्यस्तो कार्यको प्रचार प्रसार गरे गराएमा वा सरकारी संचार पद्धतिमा व्यवधान खडा गरेमा त्यस्तो कार्यलाई समेत आतङ्ककारी तथा विध्वंसात्मक अपराध गरेको मानिनेछ ।

तर करकापबाट गराएको कार्यलाई आतङ्ककारी तथा विध्वंसात्मक अपराध मानिने छैन ।

(३) उपदफा (१) वा (२) बमोजिमको अपराध गर्ने व्यक्ति उपर यस ऐनबमोजिम कारबाही तथा सजाय हुनेछ ।

४. ऐनको बहिर्क्षेत्रीय प्रयोग : आतङ्ककारी तथा विध्वंसात्मक कार्य गर्ने व्यक्तिले नेपाल अधिराज्य वा नेपाली नागरिक वा नेपाल अधिराज्यको कुनै सम्पत्तिलाई लक्षित गरी त्यस्तो अपराध नेपाल अधिराज्य बाहिर बसी गरेको भए तापनि निजले त्यस्तो अपराध नेपाल अधिराज्यभित्र गरे सरह मानी निजलाई यसै ऐन बमोजिम कारवाही र सजाय हुनेछ ।

५. आतङ्ककारी तथा विध्वंसात्मक कार्य रोक्ने विशेष अधिकार : प्रचलित कानूनमा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि श्री ५ को सरकारले नेपाल अधिराज्यको सबै वा कुनै भागमा र सुरक्षा अधिकारीले आफ्नो क्षेत्रभित्र आतङ्ककारी तथा विध्वंसात्मक अपराध रोक्न देहायको कुनै वा सबै काम गर्ने आदेश दिन सक्नेछ :-

- (क) आतङ्ककारी तथा विध्वंसात्मक कार्यमा संलग्न भएको भन्ने पर्याप्त र मनासिब शङ्काको आधारमा पक्राउ गरी पक्राउ भएको कारण सहितको सूचना यथाशक्य चाँडो दिने,
- (ख) अवैध हातहतियार, खरखजाना, बम वा विष्फोटक पदार्थ राखेको वा आतङ्ककारीसँग सम्बन्धित कुनै शंकास्पद व्यक्ति लुकेछिपेको छ भन्ने शंका लागेमा जुनसुकै व्यक्तिको घर, पसल, गोदाम, यातायातको साधन वा अन्य कुनै स्थानमा सूचना दिई जुनसुकै समयमा खानतलासी लिने र खानतलासीको क्रममा बरामद भएका मालवस्तुहरू बुझेको भए सोको भरपाई दिने,
- (ग) आतङ्ककारी तथा विध्वंसात्मक कार्य रोक्ने प्रयोजनको लागि कुनै पनि स्थान वा बाटो घाटोमा कसैको जीउ वा निजको साथमा रहेको सामान वा निजले प्रयोग गरेको साधन वा सवारी साधनको खानतलासी लिने,
- (घ) खण्ड (क) बमोजिम पक्राउ गर्दा वा खण्ड (ख) वा (ग) बमोजिम खानतलासी लिँदा वा अन्य कुनै कारवाही गर्दा कसैले बाधा विरोध गरेमा आवश्यक बल प्रयोग गर्ने वा हातहतियार सहित बाधा विरोध गरेमा हातहतियार प्रयोग गर्ने,
- (ङ) आतङ्ककारी तथा विध्वंसात्मक कार्य गरिरहेको वा गर्ने व्यक्ति भागी वा उम्की जाने वा पक्रन नसकिने अवस्था देखेमा आवश्यक बल प्रयोग गर्ने वा हातहतियार प्रयोग गर्ने,

- (च) आतङ्ककारी तथा विध्वंसात्मक कार्य गर्ने व्यक्तिले जवरजस्ती कब्जा गरी राखेको स्थान वा सवारी साधन वा वायुयान वा पानी जहाज वा अन्य कुनै यातायातको साधन वा त्यस्ता साधनहरूमा बन्धक बनाई राखेको मानिसलाई छुटाउने क्रममा निजहरूको जिउज्यानमा पर्न सक्ने क्षति, जोखिम वा अन्य नोक्सानीबाट बचाउन आवश्यक बल प्रयोग गर्ने वा हातहतियार प्रयोग गर्ने,
- (छ) कर्तव्य पालनको सिलसिलामा कुनै व्यक्ति वा समूहले कुनै सुरक्षाकर्मी उपर आक्रमण गरेको अवस्थामा आवश्यक बल प्रयोग गर्ने वा हातहतियार प्रयोग गर्ने,
- (ज) कुनै व्यक्ति वा समूहले कुनै स्थान विशेषमा कार्यरत सुरक्षाकर्मीलाई जिउधनमा असर पुऱ्याउने उद्देश्यले कुनै हातहतियार लिई धम्की दिएमा वा धम्की दिने चेष्टा गरेमा आवश्यक बल प्रयोग गर्ने वा हातहतियार प्रयोग गर्ने,
- (झ) कुनै व्यक्ति वा समूहले सुरक्षाकर्मीद्वारा सुरक्षा प्रदान गरिनु पर्ने व्यक्तिहरू वा सुरक्षाकर्मीले सुरक्षा गरिरहेका सर्वसाधारण जनता, सरकारी काममा खटिएका कर्मचारी वा सरकारी सामान वा सुरक्षाकर्मीको जिउज्यानमा असर पुऱ्याउने उद्देश्यले आक्रमण गरेमा आवश्यक बल प्रयोग गर्ने वा हातहतियार प्रयोग गर्ने,
- (ञ) हतियारधारी व्यक्ति वा समूहसँग मुठभेट भएमा वा तोकिएको कार्य गर्न लाग्दा सुरक्षाकर्मीलाई बिना हातहतियार वा हतियारसहित कुनै व्यक्ति वा समूहले अवरोध खडा गरेमा आवश्यक बल प्रयोग गर्ने वा हातहतियार प्रयोग गर्ने,
- (ट) आतङ्ककारी तथा विध्वंसात्मक कार्य गर्ने उद्देश्यले हातहतियार लिई हिंड्ने व्यक्ति वा समूह, हातहतियार भण्डारण गर्ने वा तालीम संचालन गर्ने इलाकामा सुरक्षाकर्मीले आवश्यक बल प्रयोग गर्ने वा हातहतियार प्रयोग गर्ने,
- (ठ) सुरक्षाकर्मीले आवश्यकतानुसार कुनै पनि हतियारधारी व्यक्ति वा समूहसँग रहेको हतियार नियन्त्रणमा लिई आफ्नो जिम्मामा लिने वा हतियारधारीलाई निःशस्त्र पार्ने,

- (ड) कुनै पनि शङ्कास्पद व्यक्ति वा स्थानको निगरानी गर्ने र आवश्यक परेमा त्यस्तो व्यक्तिलाई पक्राउ गर्ने वा शंकास्पद स्थानको तालाबन्दी वा नाकाबन्दी गर्ने,
- (ढ) आतङ्कारी तथा विध्वंसात्मक कार्यमा संलग्न भएको छ भन्ने पर्याप्त र मनासिब आधारमा शङ्का लागेको व्यक्तिको बैङ्क खाता वा राहदानी निश्चित अवधिको लागि रोक्का गर्ने ।

६. **सम्पत्ति प्राप्त गर्न सक्ने** : आतङ्कारी तथा विध्वंसात्मक कार्य नियन्त्रण तथा रोकथामको सिलसिलामा आवश्यक पर्ने निजी वा सरकारी सवारी साधन, खाद्य सामग्री वा अन्य चिज वस्तु वा सम्पत्ति श्री ५ को सरकार वा सुरक्षा अधिकारीले उचित र प्रचलित मूल्य बराबरको क्षतिपूर्ति दिने गरी वा प्रछि फिर्ता गर्ने गरी प्राप्त गर्न सक्नेछ ।

७. **आतङ्क प्रभावित क्षेत्र तथा आतङ्कारी घोषणा गर्न सक्ने** : (१) श्री ५ को सरकारले आतङ्कारी तथा विध्वंसात्मक गतिविधिबाट प्रभावित वा प्रभावित हुन सक्ने क्षेत्रलाई आतङ्क प्रभावित क्षेत्र घोषणा गर्न सक्नेछ ।

(२) यस ऐन अन्तर्गत सजाय हुने अपराधमा संलग्न कुनै व्यक्ति, संघ, संस्था, संगठन वा समूहलाई श्री ५ को सरकारले आतङ्कारी घोषित गर्न सक्नेछ ।

(३) यस दफामा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि नेपाल अधिराज्यको संविधान, २०४७ बमोजिम संकटकालिन अवस्थाको घोषणा वा आदेश भएको अवस्थामा स्वतः आतङ्क प्रभावित क्षेत्र घोषणा भएको मानिनेछ ।

८. **हातहतियार वा खरखजाना साथमा लिई हिंड्न निषेध गर्न सक्ने** : (१) प्रचलित कानूनमा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि दफा ७ बमोजिम घोषित आतङ्क प्रभावित क्षेत्रमा श्री ५ को सरकारले तोकेको समयसम्मको लागि कसैले प्रचलित कानून बमोजिम लाइसेन्स प्राप्त हातहतियार वा खरखजाना आफ्नो साथमा लिई हिंड्न मनाही गर्ने गरी वा त्यस्तो हातहतियार वा खरखजाना तोकेको अवधिभरको लागि तोकेको स्थानमा जम्मा गर्नु पर्ने गरी आदेश जारी गर्न सक्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको आदेश उल्लंघन गर्ने व्यक्तिसँग रहेको हातहतियार वा खरखजाना जफत हुनेछ ।

९. नजरबन्दमा राख्ने सक्ने : आतङ्ककारी तथा विध्वंसात्मक कार्य हुन सक्ने कुनै काम कुरा गर्नबाट कुनै व्यक्तिलाई रोक्नु पर्ने विश्वास गर्न सकिने मनासिब आधार भएमा सुरक्षा अधिकारीले त्यस्तो व्यक्तिलाई नब्बे दिनसम्म कुनै मानवोचित ठाउँमा नजरबन्द राख्ने आदेश जारी गर्न सक्नेछ ।

१०. दण्ड सजाय : (१) यस ऐनबमोजिम अपराध मानिने कुनै आतङ्ककारी तथा विध्वंसात्मक कार्य गरी कसैको जीउ ज्यान गएको रहेछ भने त्यस्तो अपराध गर्ने गराउने वा षडयन्त्र गर्ने मुख्य व्यक्ति र त्यस्तो अपराध गर्न अह्राउने व्यक्तिलाई सर्वस्व सहित जन्मकैद हुनेछ ।

(२) यस ऐन बमोजिमको अपराध भैसकेको तर कसैको जीउ ज्यान गएको रहेनछ भने त्यस्तो अपराध गर्ने गराउने वा षडयन्त्र गर्ने मुख्य व्यक्ति र त्यस्तो अपराध गर्न अह्राउने व्यक्तिलाई जन्मकैद हुनेछ ।

(३) यस ऐन बमोजिमको अपराध गर्ने उद्योग गरेमा वा दुरुत्साहन दिएमा वा विवश गराएमा वा सो गर्न गराउनको लागि एकभन्दा बढी व्यक्ति जम्मा गरेमा वा समूह खडा गरेमा वा त्यस्तो कार्य गर्न गराउन खटन पटन गरेमा वा त्यस्तो काममा पारिश्रमिक लिई वा नलिई भाग लिएमा वा त्यस्तो कार्य गर्ने उद्देश्यले हातहतियार, बम, विष्फोटक पदार्थ वा विषालु पदार्थ उत्पादन वा वितरण गरेमा वा राखेमा वा ओसार पसार वा आयात निर्यात गरेमा वा कुनै प्रकारले लिनु दिनु गरेमा वा प्रचार प्रसार गरे गराएमा त्यस्तो व्यक्तिलाई कसूरको मात्रा अनुसार पाँच वर्षदेखि दश वर्षसम्म कैद हुनेछ ।

(४) आतङ्ककारी वा विध्वंसात्मक कार्य गर्ने व्यक्तिबाट सम्पत्तिको क्षति भएको रहेछ भने सो क्षति निजको आफ्नो अंशभाग बमोजिम हुने सम्पत्ति जफत गरी त्यसबाट दिलाई भराई दिइनेछ । त्यसरी भराईदिँदा क्षतिपूर्ति दिनु पर्ने रकम निजको सम्पत्तिबाट उपर हुन नसकेमा बाँकी रकम वापत प्रचलित कानून बमोजिम जरिवाना नतिरे सरह गरी हुन आउने अवधिसम्म कैद हुनेछ ।

(५) यस ऐन अन्तर्गत सजाय हुने कुनै कसूरको मतियारलाई कसूर गर्ने व्यक्तिलाई हुने सजायको आधा सजाय हुनेछ ।

(६) दफा ५ को खण्ड (ख) वा (ग) बमोजिम खानतलासी लिंदा कसैले जानी जानी बाधा विरोध गरेमा निजलाई एक महिनासम्म कैद वा पाँच सय रुपैयाँसम्म जरिवाना वा दुवै सजाय हुनेछ ।

११. थुनामा राखी पुर्पक्ष गरिने : यस ऐन बमोजिमको अपराधको गाम्भीर्यता हेरी अभियोग लागेको अभियुक्तलाई मुद्दाको पुर्पक्ष गर्दा सामान्यतया थुनामा राखी गरिनेछ ।

१२. सभा सम्मेलन गर्न र विचार र अभिव्यक्तिको स्वतन्त्रताको प्रयोग गर्न पाउने : दफा ७ बमोजिम घोषित आतङ्क प्रभावित क्षेत्रमा यस ऐनको प्रतिकूल नहुने गरी बिना हातहतियार शान्तिपूर्वक सभा सम्मेलन गर्न, विचार र अभिव्यक्तिको स्वतन्त्रता प्रयोग गर्न वा नेपाल अधिराज्यको कुनै भागमा आवत जावत गर्न बाधा पर्ने छैन ।

१३. अनुगमन तथा समन्वय सम्बन्धी व्यवस्था : (१) आतङ्ककारी तथा विध्वंसात्मक अपराधको अनुसन्धानको सिलसिलामा अधिकार प्राप्त अधिकारीले यस ऐन बमोजिम प्राप्त अधिकार प्रयोग गरी गरेको काम कारबाहीबाट मर्का परेको व्यक्ति वा निजको तर्फबाट अरू कसैले देहाय बमोजिमको अध्यक्ष तथा सदस्यहरू रहेको अनुगमन समिति समक्ष निवेदन दिन सक्नेछ :-

(क)	सर्वोच्च अदालतको न्यायाधीश पदबाट अवकाश प्राप्त व्यक्तिमध्ये श्री ५ को सरकारले तोकेको व्यक्ति	- अध्यक्ष
(ख)	सचिव, रक्षा मन्त्रालय	- सदस्य
(ग)	सचिव, गृह मन्त्रालय	- सदस्य
(घ)	सचिव, कानून, न्याय तथा संसदीय व्यवस्था मन्त्रालय	- सदस्य
(ङ)	नायब महान्यायाधिवक्ता, नेपाल अधिराज्यको महान्यायाधिवक्ताको कार्यालय	- सदस्य

(२) अनुगमन समितिले आफ्नो कार्यविधि आफै व्यवस्थि गर्नेछ ।

(३) उपदफा (१) बमोजिम पर्न आएको निवेदनका सम्बन्धमा अनुगमन समितिले जाँचबुझ गर्दा निवेदकलाई मर्का परेको देखिएमा त्यस्तो मर्का निवारण गर्न

सम्बन्धित निकायलाई आवश्यक परामर्श दिई देखापरेको समस्या र समाधानका उपायका बारेमा श्री ५ को सरकारलाई आवश्यक सुझाव समेत दिनेछ ।

(४) उपदफा (३) बमोजिम अनुगमन समितिले सम्पन्न गरेको काम कारवाहीको जानकारी प्रतिनिधि सभा, राज्य व्यवस्था समितिलाई दिनु पर्नेछ ।

(५) आफ्नो कार्यक्षेत्रभित्र आतङ्ककारी तथा विध्वंससात्मक कार्य रोक्न वा नियन्त्रण गर्नको लागि शाही नेपाली सेना, नेपाल प्रहरी, सशस्त्र प्रहरी र आवश्यक अन्य सरकारी निकायको बीच समन्वय कायम गर्न सम्बन्धित क्षेत्रीय प्रशासक वा प्रमुख जिल्ला अधिकारीको संयोजकत्वमा शाही नेपाली सेना, नेपाल प्रहरी, सशस्त्र प्रहरी, राष्ट्रिय अनुसन्धान र आवश्यक अन्य सरकारी निकायको प्रमुख सदस्य रहेको एक समन्वय समिति रहनेछ ।

(६) उपदफा (५) बमोजिमको समन्वय समितिले आफ्नो कार्यविधि आफै व्यवस्थित गर्नेछ ।

१४. जफत हुने : (१) कसैले यस ऐन बमोजिम सजाय हुने अपराध गरेमा त्यस्तो अपराध गर्नको लागि कुनै सम्पत्ति, उपकरण, वा साधन प्रयोग गरेको रहेछ भने सो समेत जफत हुनेछ ।

तर त्यस्तो सम्पत्ति, उपकरण वा सवारी साधन धनीको सहमति बिना प्रयोग गरिएको भएमा जफत हुनेछैन ।

(२) दफा ३ को बमोजिम अपराध मानिने कार्य वा सो कार्यमा सघाउ पुऱ्याउने कार्यको लागि जानी जानी प्रयोग गरिएको प्रचार प्रसारको साधन, हातहतियार, नगदी जिन्सी सबै जफत हुनेछ ।

(३) कसैले यस ऐन बमोजिम अपराध मानिने कुनै कार्य नेपाल अधिराज्य बाहिर बसी गरेको ठहरिएमा निजलाई दफा १० बमोजिम हुने सजायको अतिरिक्त नेपाल अधिराज्यभित्र रहेको निजको अंशभागको चल अचल सम्पत्ति समेत जफत हुनेछ ।

१५. मुद्दा हेर्ने अधिकार र पुनरावेदन : (१) यस ऐन अन्तर्गतको कसूर सम्बन्धी मुद्दा हेर्ने अधिकार श्री ५ को सरकारले नेपाल राजपत्रमा सूचना प्रकाशन गरी गठन गरेको वा तोकेको अदालतलाई हुनेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको अदालतले यस ऐन अन्तर्गतका मुद्दामा कारवाही र किनारा गर्दा विशेष अदालत ऐन, २०३१ बमोजिमको कार्यविधि अपनाउनेछ ।

(३) उपदफा (१) बमोजिमको अदालतले गरेको फैसला वा अन्तिम आदेश उपर सर्वोच्च अदालतमा पुनरावेदन लाग्नेछ ।

१६. **सरकारवादी हुने:** यस ऐन अन्तर्गतको मुद्दा श्री ५ को सरकारवादी हुनेछ र सो मुद्दा सरकारी मुद्दा सम्बन्धी ऐन, २०४९ को अनुसूची- १ मा परेको मानिनेछ ।

१७. **विशेष कार्यविधि :** (१) प्रचलित कानूनमा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि यस ऐन अन्तर्गतको आतङ्ककारी तथा विध्वंसात्मक अपराध मानिने कुनै कार्य गर्ने व्यक्ति फेला नपरी फरार भएमा निजलाई गिरफ्तार गर्न सकेसम्म हुलिया समेत खुलाई पन्ध्र दिनको वारेण्ट जारी गर्नु पर्नेछ । सो म्याद भित्र पनि फेला नपरेको वा गिरफ्तार हुन नसकेको व्यक्ति उपर यस ऐन बमोजिम कारवाही गर्न बाधा पर्ने छैन ।

(२) आतङ्ककारी तथा विध्वंसात्मक कार्य गर्ने समूहमा कुनै व्यक्ति, कर्मचारी वा सुरक्षाकर्मीलाई सुराकीको रूपमा प्रयोग गर्न सकिनेछ र सो व्यक्ति, कर्मचारी वा सुरक्षाकर्मी सो समूहमा लागेको आधारमा निजलाई प्रचलित कानून बमोजिमको कुनै सजायको भागी बनाइने छैन ।

(३) सुराकीको पहिचान गोप्य राखिनेछ ।

(४) प्रचलित कानूनमा जुनसुकै कुरा लेखिएको भएतापनि यस ऐन बमोजिम कारवाही चलाइएको मुद्दामा मुद्धिएको अभियुक्तले श्री ५ को सरकार, प्रहरी कर्मचारी वा अन्य अधिकारीलाई विश्वास पर्ने किसिमसँग महत्वपूर्ण कुरा वा सबुद प्रमाण देखाई दिएमा वा अपराधको वास्तविक नेतृत्व गर्ने मुख्य अपराधी पत्ता लगाउने काममा प्रत्यक्ष सहयोग दिएमा त्यस्तो अभियुक्तलाई सरकारी गवाहको रूपमा कायम गर्न सकिनेछ र त्यसरी सरकारी गवाह कायम गरिएमा निजलाई प्रचलित कानून बमोजिम कुनै सजाय हुने छैन ।

तर निजले भुट्टा कुरा लेखिदिएमा वा बनावटी प्रमाण पेश गरेमा वा मनासिब कारण नभई रिसइवीले काम गरेको देखिएमा त्यस्तो व्यक्तिलाई अभियुक्त सरह मानी सजायको लागि दावी भएमा मुद्दा हेर्ने अधिकारीले सजाय गर्न सक्नेछ ।

(५) प्रचलित कानूनमा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि यस ऐन बमोजिमको अपराधमा मुद्धिएको अभियुक्तलाई मुद्दा हेर्ने अधिकारीको अनुमति लिई पक्राउ भएको मितिले बढीमा साठी दिनसम्म अनुसन्धानको लागि प्रहरी हिरासतमा राख्न सकिनेछ ।

१८. संचार साधनमा नियन्त्रण : आतङ्ककारी तथा विध्वंसात्मक गतिविधिमा संलग्न व्यक्ति वा समूहको चिठी पत्र, टेलिफोन वा फ्याक्स जस्ता संचार साधनमा श्री ५ को सरकारले नियन्त्रण गर्न सक्नेछ ।

१९. उपचार खर्च तथा क्षतिपूर्ति सम्बन्धी व्यवस्था : (१) आतङ्ककारी तथा विध्वंसात्मक गतिविधि नियन्त्रण तथा अनुसन्धान कार्यमा खटिएका सुरक्षाकर्मी वा प्रहरीको अङ्गभङ्ग वा मृत्यु भएमा श्री ५ को सरकारले मनासिब माफिकको उपचार खर्च तथा क्षतिपूर्ति दिनेछ ।

(२) आतङ्ककारी तथा विध्वंसात्मक गतिविधिबाट प्रभावित वा पीडित व्यक्तिको आवश्यक स्वास्थ्य उपचार तथा त्यस्तो व्यक्तिलाई दिइने राहत सुविधा सम्बन्धी व्यवस्था श्री ५ को सरकारले गर्नेछ ।

(३) आतङ्ककारी तथा विध्वंसात्मक गतिविधिमा संलग्न व्यक्ति वा सुरक्षाकर्मीको कारबाहीको परिणामबाट मृत्यु भएका निर्दोष सर्वसाधारण व्यक्तिका आश्रित परिवारलाई श्री ५ को सरकारले मनासिब माफिकको क्षतिपूर्ति दिनेछ ।

(४) यो ऐनको प्रयोग बढनियतपूर्वक गरिएको प्रमाणित भएमा सम्बन्धित मुद्दाको फैसलाको क्रममा मनासिब माफिकको क्षतिपूर्ति पीडितलाई दिइनेछ ।

२०. असल नियतले गरेकोमा बचाउ : यो ऐन वा यस ऐन अन्तर्गत बनेको नियम बमोजिम असल नियतले गरेको वा गर्न प्रयत्न गरेको कुनै काम कारबाहीको सम्बन्धमा कुनै अधिकारी वा व्यक्ति सजायको भागी हुने छैन ।

२१. हदम्याद नहुने : यस ऐन अन्तर्गतको मुद्दा दायर गर्ने कुरामा कुनै हदम्याद हुने छैन ।

२२. पुरस्कार दिन सक्ने : आतङ्ककारी तथा विध्वंसात्मक कार्य गर्न गराउन प्रमुख भूमिका निर्वाह गर्ने व्यक्तिलाई पक्राउ गर्ने वा पक्राउ गर्न सहयोग पुऱ्याउने व्यक्तिलाई श्री ५ को सरकारले उचित ठहऱ्याएको पुरस्कार दिन सक्नेछ ।

२३. **अधिकार प्रत्यायोजन:** श्री ५ को सरकारले यस ऐन बमोजिम आफूलाई प्राप्त अधिकारमध्ये केही अधिकार आवश्यकता अनुसार कुनै अधिकारीलाई प्रत्यायोजन गर्न वा प्रत्यायोजन गरेको अधिकार फिर्ता लिन सक्नेछ ।
२४. **नियम बनाउने अधिकार:** यस ऐनको उद्देश्य कार्यान्वयन गर्नको लागि श्री ५ को सरकारले आवश्यक नियमहरू बनाउन सक्नेछ ।
२५. **बचाउ :** यस ऐनमा लेखिए जति कुरामा यसै ऐन बमोजिम र अरूमा प्रचलित कानूनबमोजिम हुनेछ ।
२६. **आतङ्ककारी तथा विध्वंसात्मक कार्य (नियन्त्रण तथा सजाय) अध्यादेश, २०५८**
निष्क्रिय भएपछि त्यसको परिणाम: आतङ्ककारी तथा विध्वंसात्मक कार्य (नियन्त्रण तथा सजाय) अध्यादेश, २०५८ निष्क्रिय भएपछि अर्को अभिप्राय नदेखिएमा सो निष्क्रियताले,-
- (क) सो अध्यादेश निष्क्रिय हुँदाको बखत चल्ती नभएको वा कायम नरहेको कुनै कुरा पनि जगाउने छैन ।
  - (ख) सो अध्यादेश बमोजिम चालु भएको कुरा वा सो बमोजिम रीत पुऱ्याई अधि नै गरिएको कुनै काम वा भोगिसकेको कुनै कुरालाई असर पर्ने छैन ।
  - (ग) सो अध्यादेश बमोजिम पाएको, हासिल गरेको वा भोगेको कुनै हक, सुविधा, कर्तव्य वा दायित्वमा असर पर्ने छैन ।
  - (घ) सो अध्यादेश बमोजिम गरिएको कुनै दण्ड, सजाय वा जफतलाई असर पर्ने छैन ।
  - (ङ) माथि लेखिएको कुनै त्यस्तो हक, सुविधा, कर्तव्य दायित्व वा दण्ड सजायका सम्बन्धमा गरिएको कुनै काम कारबाही वा उपायलाई असर पर्ने छैन र उक्त अध्यादेश कायम रहे सरह त्यस्तो कुनै कानूनी कारबाही वा उपायलाई पनि शुरु गर्न, चालू राख्न वा लागू गर्न सकिनेछ ।